

ԿՐԹՆԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՃԱՄԲԱՆԵՐԸ

Հասարակ տեղիք է ըսել թէ մարդկութիւնը այս կեանքին մէջ կ'առաջնորդուի երկու ճամբաներէ, որոնցմէ մէկուն բարի կամ ուղիւ անունը կու տանք, իսկ միւսին՝ չար կամ ծուռ:

Ինչո՞ւ սակայն, պիտի գայ հարցումը ինքնաբերաբար մեր մտքին, մարդիկ հակամէտ են երևոյթներէն խաբուելու, իյնալու համար, Չարին պատրաստ որս մը ինչպէս, սխալ ճամբուն մէջ. ինչո՞ւ անոնց հոգիին աշխարհը յաճախ ա'յնքան են կարճատես, նշմարել չկարենալու աստիճան լայն ու հանգստաւէտ պողոտային դէպի անդունդ գահավիժող վերջաւորութիւնը, ու միւս կողմէն, փառքի ու երաժշտական կայանները՝ ուր նիզ ու քարքարուտ արահետը միայն կրնայ մեզ առաջնորդել. ու ինչո՞ւ, մոնաւանդ, այդ նիզ ու յոգնեցուցիչ ճամբուն անցքով

ճշմարիտ է իմ վկայութիւնս, պատասխանեց Օտարականը, որովհետեւ դիտեմ թէ ուրկէ կուգամ և ուր կ'երթամ: Բայց դուք չէք դիտեր թէ ուրկէ կուգաք և ուր կ'երթաք: Մինակ չեմ ես իմ վկայութեանս մէջ, որովհետեւ ինծի հետ է երկնաւոր Հայրը: Ըստ մեր օրէնքին, երկու վկայութիւններ բաւ են իրողութիւն մը հաստատելու: Ով որ զիս դիտէ և կ'ընդունի, ընդունած կ'ըլլայ իմ երկնաւոր Հայրը: Ես և երկնաւոր Հայրը մէկ ենք»:

Հակառակորդները կը զարմանային Օտարականի յանդգնութեան և հեղինակութեան վրայ, ու չէին կրնար բացատրութիւն մը գտնել այս արտակարգ հոգեվիճակը վերլուծող: Իսկ հասարակ ժողովուրդը հիացումով կը նայէր Անոր:

Ե.

ըլլայ պայմանաւոր կեանքը անոնց ու երանութիւնը յաւերժական:

Հարցումներ ասոնք՝ հոգեւոր լոյսին բարերար ազդեցութիւնը չընդունած, երկնային ճշմարտութեանց դէմ իր սրտին դռները փակած անհատին բանականութիւնը չարչրկող, աժան ու դիւրին վայելքներով բաւարարուիլ չկրցող մարդու հոգին տեսական խռովքի մէջ պահող: Ո՛հ, երկնքի արքայութեան արժանանալու յիմար ու անկարելի տենչը՝ կեանքի մէջ ո'չ մէկ զոհողութիւն ընելու պատրաստ, ուրիշներու բարիքին համար ո'չ մէկ զրկանք կամ յոգնութիւն կրելու յօժար մարդերուն:

Անփստելի իրողութիւն մըն է թէ ամէն մարդ քիչ թէ շատ չափով բռնուած է տեսանելի ու անմիջական եղանակով քան ապագային իրադարձելի, թէկուզ ստուգապէս անհերքելի արժէքներուն առաւելագոյն կարեւորութիւն ընծայելու տկարութենէն: Ասով բացատրելի կը դառնայ մարդուն անսահման հետաքրքրութիւնը հանդէպ նիւթին ու հոգածութիւնը հանդէպ անով պայմանաւոր արժէքներուն, մեր ֆիզիքին ու անով պայմանաւոր աստեւոր կեանքին, ի հեծուկս մեր հոգիին ու անոր համար սահմանաւած կեանքին, ինչ փոյթ թէ առաջինը հունաւոր ըլլայ ու վաղանցուկ, իսկ երկրորդը՝ մնայուն ու յաւերժական: Երկրորդին հանդէպ մեր սնուցած անհաւատութենէն կամ անոր ստուգութեան մասին մեր յայտնած կասկածներէն աւելի ա'յս է պատճառ՝ որ մենք «հոգեով չափ» փարինք այս աշխարհի կորնչական արժէքներուն ու անցաւոր վայելքներուն:

Ահա թէ ինչու մարդ դիւրաւ կը խալածուի Չարին իր առջև բացած ծաղկաւից ճանապարհէն, կարթուելու համար յետոյ անոր ցանցին մէջ: Ու ան, աշխարհի ամէն բարիքներէն ճաշակելու տենչով համադրուեալ, անվարան իր քայլերը կը դնէ ծուռ ճամբուն մէջ, անգիտանալով Գերազոյն Բարիին ու լոկ Անոր կողմէ մարդուն տրուելիք գերազանց բարիքին բացակայութիւնը տնկէ: Ու ան, եղբարական միամտութեամբ մը, կը խաբուի իր

երևութապաշտ աշխարհին, կեանքի բազմաթիւ տղամեկին մէջէն չկարենալ լսելու չափ «լացն ու ակառանկութեան կճրագներ», բոլոր անգիղջ մեղաւորներուն բաժինը հղող:

Եղկելի արարած մը՝ մարդը, երբ կը չփոթէ ծուռ ու շիտակ ճամբաները իրարու հետ, երբ չի գիտեր թէ անոնցմէ ո՞ր մէկուն մէջ կը գտնուի, և կամ իր քալած ճամբան գինքը ո՞ր կը տանի: Ու մա՛նաւանդ երբ նանրամառութիւնը կ'ուսննայ մէկէն միւսը սոսու՛մ մը կարելի ու դիւրին նկատելու վտանգի պահուն, անխռթօրէն երկարելով շղթան իր մեղքերուն: Երբ յօժարափոյթ կ'ընդունի Զարին ձեռքէն բաժակը դառնութեան, անոր մակերեսին վրայ յատկապէս թափուած քանի մը կաթիլ մեղրէն խաբուած ու հրապուրուած: Երբ իրեն շնորհուած կարճ օրերը լաւագոյնս օգտագործել կը յաւակնի ա՛յս աշխարհին համար միայն ապրելով և տեսանելիէն ու շօշափելիէն դուրս ամէն ինչ ցնորք համարելով:

Ի՞նչ տուեալներ ունինք, վերջապէս, նոյնիսկ ներկայի հաշտոյն, երանելու լայն ու հանգստաւէտ ճամբէն ընթացողները, երբ այս վերջիններուն համար կեանքի ճղճիմ վայելքները, իրենց յաճախակի ու շաշխօրէն մատուցուած իսկ պատճառաւ, շատ քան կը կորսնցնեն իրենց քաղցրութենէն ու դրուշուցութենէն, մինչ գիտակցօրէն ու իրենց նմաններուն բարօրութեանը համար կրած կամաւոր առաւապանքը միւսներուն, նեղ ու խաչով պայմանաւոր ճամբան ընարած «սակաւ ընտրեալներուն», ա՛յնքան դիւրու կրնայ իր ուժգնութիւնը կորսնցնել, փոխակերպուելու չափ մինչև իսկ երջանկութեան, հոգեկան բաւարարութեան ու Տիրոջ յարաժամ ներկայութեան առթած անսոգիւտ ու անսպառ վայելքին:

Ո՛հ, խորութիւնը վշտին անոնց՝ որոնց հոգիները ցմբուր ըմպած կեանքին իրենց մատուցած բաժակը խորդախ գինիի, կը զգան թէ հեռու են այդ կերպով իրենց յագեցումը գտնելէ, ու կը կրկնեն չրէից մեծ իմաստունին հետ «Ունայնութիւն ունայնութեանց, ամենայն ինչ ընդունայն է»: Անոնց՝ որոնց համար կեանքը

կորսնցուցած է իր հրապոյրն ու շքեղանքը, ու մահը դարձած միակ ճշմարտութիւնը գալիքին, ա՛հա որ ու սարսափազգու: Անոնց՝ որոնց համար կեանքն ու մահը պարպուած են իրենց բուն իմաստէն, առաջինը վերածուելու չափ աներազ ու անխտել օրերու կոյտի մը՝ մեր հոգիներուն վրայ ծանրացող, իսկ երկրորդը՝ համայնակուլ վիճի մը, մեղանշութեան ծոցը ընկուղող: Անոնց՝ որոնք աշխարհի բարիքներով իրենց հոգիները կշտացնելու անկարողութեան խելամած, կեանքի վերջալոյսին մէջ շուար ու չփոթանար, չունին իմաստութիւնը գիմելու «անմահարար բաժակ»ին, անկէ ըմպելու համար նեկտարը անմահութեան:

Ոմանք սակայն կը կարծեն իրենք գիրենք ուղիղ ճամբուն մէջ դրած ըլլալ, երբ վիշտ չեն պատճառած ոչ ոքի, երբ յարգած են իրաւունքը ուրիշին կամ երբ կրցած են հեռու մնալ հպարտութեան, նախանձի և ասոնց նման մահացու մեղքերէ: Այս բոլորը գովելի ու գնահատելի ըլլալով հանգերձ, այդպիսիներ չեն անդրադառնար թէ բարիք չընելը շարիք մըն է ինքնին, և թէ զոհողութեան ու աշխատք բարօրութեան համար նուիրուածութեան զգացումի պակասը խորթ է քրիստոնէական բարոյականին: Ու քնականաբար երբ կը թերանանք քրիստոնէական մեր պարտականութիւններէն — և իրերօգնութիւնը կարեւորագոյններէն մին է անոնցմէ — մէկուն կամ միւսին մէջ, ինքզինքնիս դուրս դրած կ'ըլլանք շիտակ ճամբէն, դէպի Բրիստոս ու աւական կեանք առաջնորդող ճշմարիտ ճանապարհէն, իյնալու համար Սատանային տիրակալութեան սահմանները սկօսող այն միւս ճամբէն, կործանումի ու սնշուքի տառաջնորդող: Երբ շեղած ենք այդ ճամբաներէն մէկէն՝ անպայման անցած կ'ըլլանք միւսին: Վասնզի այդ երկու ճանապարհներէն դուրս ո՛չ մէկ ուղի ունի գոյութիւն:

Դէպի Բրիստոս և յաւերժական կեանք ընթացող ճանապարհը շարունակական վերելք մըն է, դէպի հոգեւոր կեանքի լուսեղէն ուրախները, դէպի հոգեւոր աշխատք:

կերպում առաջնորդող: Ու բնական է որ բարձունքի մը հասնելու համար մեզմէ պահանջուի ճիգ ու յոգնութիւն, տաժանք ու զոհաբերում: Բայց նոյնքան բնական է ունենալ հանգիստի մը, գոհունակութեան մը, երանութեան մը ակնկալութիւնը այդ բարձունքի կատարին, կորենալ Պետրոս առաքեալի հետ կրկնելու. «Բարեւոք է մեզ աստ լինել»: Բարձունքներու վրայ է որ միայն կրնայ պայծառակերպուիլ մեր հոգին, ու այլակերպուիլ տեսքը աշխարհին ու զայն լեցնող իրերուն, երեսն քերելու համար իսկական արժէքն ու իմաստը տնոնց: Ոչինչ աւելի ողբերգական է քան առանց պայծառակերպուելու կենարար հաւատքին ու զօտեպնդող տեսիլքին ապրումը կեանք մը:

Ու լեռնագնացի մը գագաթներ նուաճելու աննւաճ կամքն ու պայծառ հաւատքը հարկաւոր է ունենալ, մոռնալու, չզգալու համար նոյնիսկ մագլցումին առթած յոգնութիւնը:

Չկայ աւելի վսեմ ու գերազանց պահ մեր կեանքին մէջ քան բազէն՝ ուր աստուածային փրկարար շնորհը կը զինէ մեզ գիտակցութեամբը ուղիղ ճանապարհէն մոլորած ըլլալուն, կը ներշնչէ կամքն ու կորովը, ու կը զգացնէ բարիքն ու կարեորութիւնը մեր քայլերը ուղիղ ճամբուն մէջ գնելու: Երբ անկեղծ զղջումի ու ապաշաւի արտօսքը կը հալեցնէ լեռնակուտակ դէզը մեր մեղքերուն՝ պատուարներ իբրեւ բարձրացած մեր և փրկկութեան ուղիղ ճանապարհին միջև:

Ինչպէս անհատներու, այնպէս ալ հա-

ւաքականութեանց կեանքին մէջ կան պահեր, ուր սխալ ճամբու հեռւած ըլլալու պայծառ ու փրկուէա գիտակցութիւնը կու գայ զգոստութեան հրաւիրել ժողովուրդները, հորցերը պողարելութեամբ ու մանաւանդ հառապութեամբ զատելու խոհմութիւնը պարզեւելով տնոնց, կանխելու համար արիւնահեղութիւններն ու պատերազմները:

Որքան սրտապնդիչ է արդարեւ երեւոյթը, երբ տարիներով իրարու հետ խռով ու իրար հանդէպ անզիջող հառաւածները նոյն ժողովուրդին, կամ իրարու իբրեւ թշնամի նայող անդամները Գրիստոսի Մի և Ընդհանրական եկեղեցիին հարկ կը զգան քանդելու նեղմիտ ու մոլեռանդ առաջնորդներու տակութեամբ ու մաղձով բարձրացած պատուարները իրարու միջև ու հարթելու ճամբան յոյժ բաղձալի համագործակցութեան ու յոյժ ցանկալի իրերօգնութեան: Երբ միասնական ճիգերով իրագործուած արդիւնքներուն բարերար ու փրկարար ազդեցութեան ու անկեղծ ու սիրալիր մերձեցումներէն ծնելիք բարիքներուն հանդէպ հաւատքը կ'արմատանայ մարդերուն մէջ, ու կ'ուժաւորուի լայնախոհութեամբ ու փոխադարձ սիրոյ ու վստահութեան վրայ հիմնուած միասնականութեան ոգին:

Փրկութեան առաջնորդող լուսնդէն ճանապարհը լոկ Գրիստոս է որ կրնայ ցոյց տալ մեզի: Աւելին՝ Գրիստոս ինք է այդ ճանապարհը, ինչպէս ըսաւ. «Ես եմ ճանապարհ, ճշմարտութիւն և կեանք»: Ճշմարիտ ճանապարհը, իրական ու յուսկեթական կեանքի առաջնորդող:

ԳԵՈՐԳ Կ. ՃԻՆԻՎԻԶԵԱՆ

